

MÁLGAGN FYRI SOSIALISTISKT UNGMANNAFELAG

Bláðstjóri: Ólavar Christiansen

KARL MARX

menniskjan og teoriurnar

FYRI KORTUM KOM ÚT EITT BÓKAVERK Í TRIMUM BINDUM UM KARL MARX. HÖVUNDURIN ER DANIN, GEORG R. MAC. EISINI EIN SOSIALISTUR NÚ Á DÖGUM MÁ KENNA SÍN MARX, TÍ NÖGVAR AV TEORIUNUM GERA, AT EIN BETUR SKILUR VIÐURSKIFTINI M. A. Í EYSTURLONDUNUM. HETTA NÝGGJA BÓKAVERKIÐ KANN VERA EIN GÓÐUR BYRJUNARKUNNLEIKI.

TYDNINGURIN, KARL MARX HEVUR HAVT FYRI EFTIR-TÍÐINA

Hesi seinastu hundrað árin í veraldarsöguni eru neyvan ávírkað so nögv av nokrum einstökum persóni, sum av týsk aranam Karl Marx, ið sjálvur so iðin stríddist imóti, at einstök menniskju skulu fáa ávírk an á sögunar gongd.

Lærdir menn í túsundatali hava fingist við hugsjónir hansara. Tað, sum er skrivað um mannin og tankar hansara, er ómettaligt. Hvørt einasta ár koma út nýggjar bókur, sum greiða frá ella utleggia ella av- vísa og vraka tær marxistisku hugsjónirnar.

Milliónir av arbeidarum hava lisið og roynt at skilt hann, ella hava fingið frágreitt um tankar hansara í teimum mongu útleggjandi skriftunum um marxismuna. Her heima hjá okkum kanska ikki so nögv sum aðra- staðni. Men allastaðni hevur marxisman sett sín dóm á arbeidararorslunnar virksemi.

Ein triðingur av øllum fólki- num í verðini livir í eini sam- felagsskipan, hvørs leiðandi menn siga seg vera teir, ið skulu fara hugsjónirnar hjá Karl Marx út í lívið. Javnaðarflokk- artíri í vesturheiminum hava Karl Marx sum byrjunarmann og í teimum nýggju ríkjum í Asia, Afrika og Latinamerika hava hugsjónir hansara stóran tyðning. Grundirnar, til at fáa meira at vita um mannin eru nögv; eisini hjá teimum, ið eru greið yvir, at hann ikki kann verða ein ófeilbarur pro- fetur fyri framtíð okkara.

PERSONURIN KARL MARX

Danska forlagið »Fremad« hevur nú givið ungdóminum møguleika til at fáa meira at

vita um henda velduga teikj- aran. Við einum rösverdugum dirvi hava menn nú torað at fara í holt við útgávuna av livs- sögu Marx's í trimum bindum, sum saman við at greiða frá lívi og fjakkandi tilveru mans- ins, eisini royna at geva eina »populera« frágreiðing um tær marxistisku hugsjónirnar.

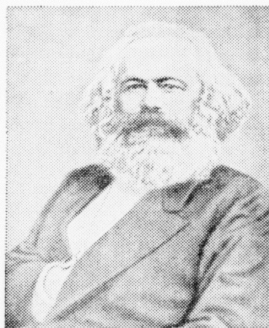
Hövundurin, Georg R. Mac hevur heila sitt liv havt sam- band við vinstrasinnad og Marx áhugað víða um í Europa. Hann hevur áður skrivað livs- söguna hjá monnum sum Hit- ler, Picasso og Krustjev, og hann var ein av teimum fyrstu, ið greiddu frá russisku koll- veltingini.

»Karl Marx — liv og verk«, soleiðis sum bókin eitur, er ikki nakað visindaligt verk. Tað er ein lettlesilig bók, sum ofta á ein spennandi hátt greiður frá söguni um ein ungan týskara, sum frá at vera ein borgarligur radikalur broytir støðu til at gerast sosialistur, og sum í eind- um lívi í útlegd ger eina mongd av teoriunum, sum fáa veraldar- søguliga ávirkan.

Frásagnin um persónin Karl Marx er í sær sjálvum ein ógvu- liga spennandi søga, og í hesi bók er ein ógvuliga umfatandi og gjølla frágreiðing um Marx. Mac hevur nýtt nögv tað um- fatandi brævakskifti, sum Marx hevði við ymsar menn, og í hesi bók er ein ógvuliga umfatandi og gjølla frágreiðing um Marx.

Marx kundi stundum vera heilt frá sær sjálvum. Tað eru brøv, sum fáa hárin at reisast á teimum trúgvandi, og loypa skelk á tey, ið høvdu hildið hann verið ófeilbaran.

Mac hevur givið okkum eina mynd av Marx, sum stendur í javnvág. Myndin av Marx er samansett av hansara persón-

Karl Marx

ligu eginleikum, harður, upp- farandi, ógvuliga fast knýttur til sína hugsjónarverð, og sum samtíðis hevur nögv góðar persónligar eginleikar.

Hann var ein strangur læru- meistari. Hann kundi leggja á teir, ið skuldu fara hugsjónir hansara út í lívið, men ikki gingið nögv greitt inn fyri teim- um. Harðastur varð hann móti nokrum av sínum gomlu vinum og stríðsmönnum, sum uttan náði vórðu offraðir, tá teir ikki vildu gera sum meistarin segði.

Tað harða lyndið hjá Marx kemur til sjóndar í bókini hjá Mac, men Mac leggur eisini dent á at visa aðrar síðir av lyndi meistarans, og tær finnast.

TÆR MARXISTISKA HUG- SJÓNIRNAR OG TEORIURNAR

Meira tyðningarmiklar enn persónurin Marx eru tó tær marxistisku hugsjónirnar, sum tað eisini verður greitt frá, sam- tíðir sum greitt verður frá livs- söguni. Mac setur tann marx- istiska tankabygningin upp í 7 hovuðspartum.

1. Tann materialistiska sögu- uppfatanin: Figgjarligir faktor- ar avgera sögunnar gongd.

2. Læran um meirvirði: Kapi- talurin keypur arbeidsmegina, men geldur ikki alt virði henn- ara aftur.

Restin (meirvirðið) fer í lumman hjá kapitalistinum, sum hansara fortjenasta, og veksur til ein kapital.

3. Konsentrátiónsteoriin: Un- dir trýstinum av tí friu kapp- ingini vinna tey stóru virksem- ini stóðugt á teimum smærru og miðalstóru. Stórdriftin sigrar allastaðni

4. Ójavnaðarteoriin: Ríkiðom ið samlast á ferri og ferri hend- ur, meðan arbeidararnir verða stóugt fátækari — helst sam- mett lutfalsliga við vaksandi ríkiðomi kapitalistanna.

5. Armóðsteoriin: Støðan hjá arbeidarafjöldini innan kapita- listiska samfelagið førir til ein stóðugt vaksandi støttarmun millum teir hægru støttirnar og teir lægru støttirnar.

6. Katastrofuteoriin: Stórar figgjarkeppur við arbeidsloysi gera ólag í samfelagið. Til end- ans gerast viðurskiftini so neyð- arslig hjá tí stóru fjöldini, at tað hendir ein kollvelting.

7. Sosialiseringsteoriin: Hetta alt má endi við, at samfelagið yvirtækur framleiðsluamboðini.

VIÐIÐ AV HESUM TEORIUM

Mac víðger í bók síni ein part av tí tjaki, ið staðist hevur um, hvat virði hesar teoriur hava. Hetta eru ivaleyst teir veikastu partarnir av bókini; men her má havast í huga, at fleiri av teimum 7 teoriunum høvdu kravt minst eina bók, skuldi eitt nøkulunda haldar- gott tjak fingist um evnið.

Tann materialistiska sögu- uppfatanin er grundleggjandi fyri tann marxistiska tanka- bygningin. Hetta er eisini tann av teoriunum hjá Karl Marx, sum er tann mest haldargóða, dømt eftir seinni kanningum.

Mong, ið annars onki vildu havt við Marx og hansara tankar at gera, eru í dag nögv ávírkað av tí materialistisku söguuppfatanini. Hon hevur sett djúp spor eftir seg í sögu- skrivnanina, og tað kann eisini vísat dómi um hetta í Dan- markarsöguni, fyri at vísa, hvussu víða söguuppfatan Karl Marx's hevur breitt seg. T.d. hevur tann radikali danski sögufrøðingurin Erik Arup í Danmarks Sögu síni kannað tær figgjarliga grundirnar til hendingarnar í Danmark fram til 1624. Í dag er ávirkanin av teimum figgjarligu faktorun- um á samfelagsútviklingin van- ligu góðkend.

Marx hevur tó ongantíð veruliga greitt frá hesi sögu- uppfatanini til botns, og tað hevur verið almikið tjak um, um sögunnar gongd aleina ella lutvis verður avgjørd av figgjar- ligum broytingum.

TÆR MARXISTISKA HUG- SJÓNIRNAR NÚ Á DÖGUM

Spyr onkur, um ein kann fáa nyttu av at kanna Marx nú á dögum, kann vist verða á, at tað vóru Marx's hugsjónir, ið Lenin gekk út frá, og leninska marxisman hevur stóran tyð- ning og ávirkan nú á dögum. Men um tað hóskar at byggja út eitt samfelag, eftir hugsjón- um Marx's soleiðis sum hann sjálvur gjørdi tær, undir okkara viðurskiftum og á okkara tíð, er ein annar spurningur.

Ein sosialistur nú á dögum má kenna sín Marx, men skal hann leggja seg út eftir viður- skiftunum nú á dögum og í framtíðini, má hann eisini vera áhugaður fyri teimum kann- ingarúrslitum, sum sosialvisund in so við og við kemur fram til. Kunneleikin til Marx kann vera ein góður byrjunarkunn- leiki at hava, men tað vildi ver- ið beði ópraktiskt og ómarx- istiskt at hildið, at tað í verk- um Karl Marx's kunnu finnast konkretir leiðbeiningar um, hvat skal gerast her og har.

Nýggja nevnd SU's

Ársaðalfundur SU's var í løsjuni friggjakvöldið 25. no- vember. Nýggja nevndin sær soleiðis út:

Ernst Hansen, formaður
Villi Hansen, næstformaður
Heri Smith, skrivari
Ólavar Christiansen, blað- stjóri
Herman Jacobsen, kassa- meistari.

Adressan hjá felagnum er:

Sosialistiskt Ungmannafelag
box 76 — Tórshavn

Halðið Sosialin!

pf Skála skipasmiðja & handilsvirki

SKÁLA
Telefon Runavík 7260

Stálskipasmið

Sleipstøð
Skipasmiðja
Mekaniskur verkstaður
Elektriskur installatiónir
Skipstúgerð
Fiskeútflutningur
Sildaútflutningur
Frystivirki
Matvorbúð
Klædnabúð
Kol

Nýmótans fiskavirki við kuldagoymslum